

Morskie Stowarzyszenie Ubezpieczeń w Toruniu.

Ogólne warunki ubezpieczenia od ognia.

§ 1. Zakres odpowiedzialności.

1. Stowarzyszenie odpowiada za szkodę powstałą wskutek pożaru, uderzenia pioruna bez względu na to, czy wywołał pożar, czy nie, dalej przez wybuch wszelkiego rodzaju gazu świetlnego bez różnicy jego zastosowania oraz w gospodarstwie domowym przez wybuch urządzeń do ogrzewania lub do oświetlania, wreszcie przez wybuch kotłów parowych i motorów wybuchowych. Odpowiedzialność za szkodę, powstałą przez wybuchy innego rodzaju, wymaga osobnej umowy, a to bez względu na powód wybuchu.

2. W razie pożaru Stowarzyszenie wynagradza szkodę powstałą w przedmiotach ubezpieczonych przez zniszczenie lub uszkodzenie, o ile to zniszczenie lub uszkodzenie, zostało spowodowane pożarem lub jest jego bezpośrednim skutkiem. Stowarzyszenie zwraca także wartość przedmiotów ubezpieczonych, które zaginęły podczas pożaru, wynagradza wreszcie szkody, powstałe w przedmiotach ubezpieczonych przez gaszenie pożaru, przez zarządzenia niezbędne dla ugaszenia pożaru lub dla zapobieżenia jego dalszemu rozszerzeniu się przez zrywanie lub wyprątanie. Dalsze szkody, w szczególności dalsze szkody pośrednie, jak również utratę zysku z powodu wydarzenia się szkody obejmuje ubezpieczenie tylko wówczas, jeżeli się osobno umówiono.

3. Za pożar uważa się ogień, który przedostał się poza przeznaczony dla określonego celu palenisko lub wszczął się poza takim paleniskiem i rozszerza się o własnej sile. Nie podlegają odszkodowaniu ze strony Stowarzyszenia szkody pochodzące z przypalenia lub osmalenia, które nie powstały przez pożar, jak również szkody powstałe w ubezpieczonych przedmiotach przez to, że przedmioty te poddano działaniu ognia lub ciepła dla obróbki lub w innych celach (np. w celu wędzenia, prażenia, gotowania, pieczenia, suszenia, prasowania).

4. Odpowiedzialność Stowarzyszenia za szkodę powstałą od uderzenia pioruna albo od wybuchu reguluje się według przepisów punktu 2.

5. Stowarzyszenie nie odpowiada za szkodę, jeżeli pożar albo wybuch powstał z powodu trzęsienia ziemi albo wybuchu wulkanu albo przez rozruchy i zaburzenia o gwałtownym działaniu lub też wskutek zarządzeń wydanych podczas wojny lub rozruchów przez dowódcę wojskowego. Przy wszystkich szkodach, które powstają podczas trzęsienia ziemi lub wybuchów wulkanicznych albo bezpośrednio po nich, przyjmuje się, że zostały spowodowane przez trzęsienie lub wybuch, chyba że ubezpieczający dowiedzie, że szkoda co do swego powstania, rozszerzenia się i rozmiarów nie pozostaje ani bezpośrednio ani pośrednio w związku z temi wydarzeniami.

§ 2. Ubezpieczone przedmioty.

1) Ubezpieczenie budynku obejmuje wszystkie jego składowe części, o ile nie są wyłączone w polisie (§ 6), choćby nawet części te włączone zostały do budynku po zawarciu ubezpieczenia. Jednakże fundamenty, mury piwniczne i ich części składowe oraz maszyny włączone są tylko wówczas do ubezpieczenia, jeżeli są osobno wyszczególnione w polisie.

2) Ubezpieczenie zawarte na czas trwania budowy obejmuje również materiał budowlany, przeznaczony do budowy, a znajdujący się na placu budowy lub w pobliżu tegoż pod gołym niebem.

3) Gotówka, papiery wartościowe, dokumenty, szlachetne kruszce w sztabach, nieoprawione drogie kamienie, nieoprawione prawdziwe perły są ubezpieczone tylko wtedy, jeżeli to specjalnie umówiono. Klejnoty i dzieła sztuki, są ubezpieczone bez specjalnego porozumienia tylko do sumy 625 zł każde.

4) Ubezpieczenie ogółu przedmiotów obejmuje przedmioty należące w danym czasie do tego ogółu.

5) Ubezpieczenie przedmiotów gospodarstwa domowego i innych przedmiotów użytkowych obejmuje także przedmioty osób, należących do rodziny ubezpieczającego oraz osób, pozostających doń w stosunku zależności służbowej, o ile mieszkają z nim wspólnie. W tym przypadku uważa się ubezpieczenie jako ubezpieczenie na korzyść osoby trzeciej (por. § 15).

§ 3. Miejsce ubezpieczenia.

1) Jeżeli nie zawarto innej umowy, przedmioty ruchome uważa się za ubezpieczone, gdy znajdują się w miejscach wskazanych w polisie (§ 6) — miejsca ubezpieczenia —. Wewnątrz tych miejsc przedmioty te mogą zmieniać miejsce swego ustawienia lub przechowania.

2) Przedmioty gospodarstwa domowego i inne przedmioty użytkowe, które czasowo znajdują się poza miejscem ubezpieczenia, uważa się za ubezpieczone w granicach Rzeczypospolitej Polskiej do wysokości 10% sumy ubezpieczenia, ustalonej na wszystkich przedmiotach tego rodzaju razem.

3) Przy zmianie mieszkania ubezpieczenie ruchomości domowych pozostaje w mocy także podczas przeprowadzki, jak również w nowym mieszkaniu, jeśli nowe mieszkanie leży w obrębie Rzeczypospolitej Polskiej, przeczem to nowe mieszkanie staje się dla przeniesionych tam przedmiotów miejscem ubezpieczenia. Ubezpieczający jest jednakże obowiązany zgłosić to piśmiennie do Stowarzyszenia niezwłocznie, a najpóźniej w ciągu 4 tygodni po przeniesieniu rzeczy. Jeżeli zgłoszenia nie dokonano we właściwym czasie, Stowarzyszenie zwolnione jest od odpowiedzialności, o ile

szkoda wydarzyła się później niż po miesiącu od chwili, w której zawiadomienie powinno było dojść do Stowarzyszenia. Odpowiedzialność Stowarzyszenia pozostaje w mocy, jeżeli ubezpieczający nie ponosi winy w niedopełnieniu obowiązku zgłoszenia albo jeżeli termin do wykonania przez Stowarzyszenie prawa wypowiedzenia upłynął a wypowiedzenie nie nastąpiło. Stowarzyszenie ma prawo wypowiedzieć ubezpieczenie przedmiotu przeniesionego przy przeprowadzce z terminem miesięcznym. Wypowiedzenie nie jest dozwolone, jeżeli nie nastąpiło w ciągu miesiąca od chwili, kiedy Stowarzyszenie otrzymało wiadomość o przeprowadzce.

§ 4. Suma ubezpieczenia, wartość ubezpieczenia.

1) Ubezpieczenie nie powinno prowadzić do zubożenia się. Ubezpieczenie samo przez się nie stanowi dowodu ani istnienia przedmiotów ubezpieczonych w chwili wypadku szkody ani ich wartości. Stowarzyszenie odpowiada tylko za wartość ubezpieczenia przedmiotów w czasie wypadku do wysokości sumy ubezpieczenia.

Jeżeli suma ubezpieczenia jest wyższa niż wartość ubezpieczenia w czasie wypadku szkody (ubezpieczenie ponad wartość), Stowarzyszenie musi wypłacić ubezpieczającemu jedynie sumę odpowiadającą wysokości szkody. Jeżeli suma ubezpieczenia jest niższa niż wartość ubezpieczenia (ubezpieczenie poniżej wartości), Stowarzyszenie odpowiada tylko według stosunku sumy ubezpieczenia do wartości ubezpieczenia.

2) Jeżeli przedmioty są podane w polisie (§ 6) pozycjami, to suma ubezpieczenia ustanowiona dla poszczególnych pozycji tworzy granicę, do której Stowarzyszenie odpowiada, o ile nie umówiono wyrównania pomiędzy poszczególnymi pozycjami. Wyrównanie tego rodzaju pomiędzy poszczególnymi pozycjami stosuje się bez zastrzeżeń przy ubezpieczeniu ruchomości domowych, o ile przedmioty te ubezpieczone są w jednym i tych samych miejscach i podług jednakowej stopy składki.

3) Za wartość ubezpieczenia budynku przyjmuje się koszty jego odbudowy w/g ogólnie przyjętych miejscowych cen materiałów i robocizny po potrąceniu kwoty odpowiedniej do stanu budynku, a w szczególności do czasu jego istnienia i stopnia zużycia. Jeżeli wskutek okoliczności specjalnych, jak np. rozdrobnienie posiadłości rolnej, wartość budynku ulega obniżeniu, to miarodajną jest wartość obniżona. O ile budynek był przeznaczony na rozbiórkę to za wartość ubezpieczenia przyjmuje się wartość materiału budowlanego z rozbiórki po odciążeniu kosztów rozbiórki.

4) Wysokość oszacowania budynku uważa się za omówione ustalenie wartości ubezpieczenia tylko wówczas, gdy co do tego nastąpiło specjalne porozumienie.

5) Przy przedmiotach gospodarstwa domowego i innych przedmiotach użytkowych, przy narzędziach i maszynach za wartość ubezpieczenia uważa się sumę potrzebną do nabycia danego przedmiotu przy słusznym uwzględnieniu mniejszej wartości, wynikającej z różnicy pomiędzy przedmiotem starym i nowym.

6) Przy przedmiotach, które mają specjalną wartość naukową, wartość dzieła sztuki lub wartość dla amatora, uważa się za wartość ubezpieczenia wartość zwykłą, o ile się inaczej nie umówiono.

§ 5. Podanie okoliczności niebezpieczeństwa przy zawarciu umowy.

1) Ubezpieczający winien przy zawarciu umowy podać Stowarzyszeniu na piśmie wszystkie wiadome mu okoliczności, mogące mieć doniosły wpływ na przyjęcie ryzyka, a w szczególności wszystkie okoliczności, o które go zapytywano pisemnie.

2) Jeżeli jakiejś ważnej okoliczności nie podano lub podano nieprawdźwie, to Stowarzyszenie może na mocy §§ 16 i nast. ustawy z dnia 30 maja 1908 r. o umowie ubezpieczenia (Dz. U. Rzeszy str. 263) odstąpić od umowy ubezpieczenia i odmówić wypłaty odszkodowania.

3) Te same przepisy (pkt. 2) stosują się do ubezpieczenia budowli.

O ile Stowarzyszenie nie chce korzystać z przysługującego mu prawa odstąpienia od ubezpieczenia, a po zawarciu ubezpieczenia budowli ujawnią się okoliczności, które przy zawarciu ubezpieczenia nie były Stowarzyszeniu wiadome, posiadają jednakże wpływ na zastosowanie stopy składki ubezpieczeniowej, to Stowarzyszenie może w ciągu miesiąca od chwili otrzymania wiadomości o wadliwości zeznać ubezpieczającego warunki umowy zmienić i pociągnąć ubezpieczającego do uiszczenia wyższych świadczeń od początku bieżącego okresu ubezpieczeniowego. Jeżeli ubezpieczający nie chce przedłużać trwania umowy pod zmienionymi warunkami, to może on ubezpieczenie wypowiedzieć w ciągu miesiąca po otrzymaniu zawiadomienia z zachowaniem miesięcznego terminu wypowiedzenia.

Uprawnienie do odstąpienia od umowy i do odmówienia odszkodowania upada, jeżeli ubezpieczający nie ponosi winy nieprawdźwiej lub niedokładnej odpowiedzi albo jeżeli zatajona lub nieprawdźwiej podana okoliczność nie ma wpływu na powstanie lub rozmiar szkody, albo też, jeżeli Stowarzyszenie wiedziało o wadliwości zeznać ubezpieczającego, chyba że ubezpieczający dopuścił się podstęp.

§ 6. Polisa, początek i trwanie ubezpieczenia.

1) Ubezpieczający otrzymuje od Stowarzyszenia dowód ubezpieczeniowy (polisę) zaopatrzoną podpisem, który może też być sporządzony mechanicznie.

Wnioskodawca jest związany swoim wnioskiem przez miesiąc od chwili wysłania wniosku.

Umowę ubezpieczenia uważa się za zawartą od chwili, gdy Stowarzyszenie wniosek przyjęło i przyjęcie pisemnie potwierdziło tymczasowym poświadczeniem lub wysłaniem polisy. Ubezpieczenie rozpoczyna się w południe tego dnia, w którym zawarto umowę. Ubezpieczenia budowli jednak, do przyjęcia których Stowarzyszenie jest obowiązane, rozpoczynają się w braku innego porozumienia z upływem tego dnia, w którym wniosek na ubezpieczenie wraz z odpowiednimi załącznikami wpłynął do Stowarzyszenia.

Treść polisy uważa się za przyjętą, jeśli ubezpieczający nie złożył piśmiennie sprzeciwu w Stowarzyszeniu w ciągu miesiąca po otrzymaniu polisy. Prawo ubezpieczającego do zacepienia umowy wskutek omyłki pozostaje nienaruszone.

Ubezpieczający może w każdym czasie żądać odpisów oświadczeń, złożonych przez niego lub w jego zastępstwie wobec Stowarzyszenia. Koszty odpisów winien on na żądanie zwrócić.

2) Okresem ubezpieczeniowym jest rok operacyjny Stowarzyszenia.

3) Jednoroczny lub kilkoletni czas trwania umowy ubezpieczenia liczy się od początku następnego roku operacyjnego.

4) Jeżeli roczne lub kilkoletnie ubezpieczenie nie zostało przez jedną z stron wypowiedziane na trzy miesiące przed swym upływem listem poleconym, uważa się je za milcząco przedłużone na rok następny i dalej z roku na rok.

Przy ubezpieczeniu budowli obciążonych wierzytelnościami, o czym zawiadomiono Stowarzyszenie, wypowiedzenie jest tylko wówczas ważne, gdy ubezpieczający wykaże na miesiąc przed upływem ubezpieczenia, że w terminie, do którego wypowiedzenie było dopuszczalne, nie ciążyły na nieruchomości ubezpieczonej zobowiązania rzeczowe, długi gruntowe lub rentowe, albo też, że zapisani w tym czasie posiadacze praw realnych — o ile prawa ich nie wygasły w międzyczasie — zgadzają się na zaprzestanie ubezpieczenia. Wyciąg z księgi gruntowej oraz oświadczenie posiadaczy praw realnych winny być na żądanie Stowarzyszenia poświadczane.

§ 7. Składki i opłaty dodatkowe.

1) Ubezpieczający winien uiścić składkę jednorazową albo, jeżeli umówione były składki bieżące, pierwszą składkę wraz z opłatami dodatkowymi w terminie oznaczonym w polisie jako początek ubezpieczenia za otrzymaniem polisy.

Jeżeli jednorazowej lub pierwszej składki nie wpłacono we właściwym czasie, to Stowarzyszenie wolne jest od obowiązku odszkodowania, o ile wypadek nastąpi przed wpłaceniem, przyczem Stowarzyszenie może wypowiedzieć umowę ubezpieczenia z zachowaniem miesięcznego terminu wypowiedzenia. Wypowiedzenie pozostaje bez skutku, o ile zapłata składki nastąpi przed upływem terminu wypowiedzenia.

2) Składki bieżące należy wpłacać na początku każdego okresu ubezpieczeniowego, na który są wyznaczone, o ile nie umówiono się opłacać składki według krótszych okresów czasu. Jeżeli składka bieżąca nie zostanie wpłacona w czasie właściwym, to stosownie do przepisów §§ 39 wgl 91 ustawy z dnia 30 maja 1908 r. o umowie ubezpieczenia (Dz. U. Rzeszy str. 265) ustanawia się dodatkowy termin wpłaty z podaniem prawnych skutków zwłoki. Jeżeli pożar powstanie po upływie terminu dodatkowego, a ubezpieczający w chwili pożaru będzie zalegał z opłatą składki lub należnych procentów, bądź kosztów, to Stowarzyszenie wolne jest od obowiązku płacenia odszkodowania. Stowarzyszenie wolne jest od obowiązku świadczenia nawet wtedy, gdy o zapłatę wystąpiło na drogę sądową, o ile dochodziło składki za czas ubiegły, w którym ryzyko ponosiło, a w którym pożar nie powstał. Stowarzyszenie jest również uprawnione do wypowiedzenia stosunku ubezpieczeniowego z zachowaniem miesięcznego terminu wypowiedzenia. Skutki wypowiedzenia nie mają miejsca, jeżeli opłatę uskuteczniło przed upływem wspomnianego terminu wypowiedzenia.

3) Jeżeli ubezpieczający wypowiada ubezpieczenie przed upływem terminu umowy, to Stowarzyszeniu należy się składka do końca roku ubezpieczeniowego. — Jeżeli wypowiada Stowarzyszenie, to zwraca część składki w stosunku do nieubiegłego jeszcze czasu ubezpieczenia. Przy zwrocie składki, wpłaconych zgórą na lat kilka, może Stowarzyszenie zatrzymać tę kwotę, jakaby ustaliło przy zawarciu ubezpieczenia za czas ubiegły.

4) Rozpoczęte miesiące liczy się za pełne.

5) Zwrotu składki wpłaconych przez pomyłkę można żądać tylko za bieżący i poprzedni rok ubezpieczeniowy.

§ 8. Zwiększenie niebezpieczeństwa.

1) Po zawarciu umowy ubezpieczającemu nie wolno bez zgody Stowarzyszenia zwiększać niebezpieczeństwa lub też pozwalać na jego zwiększenie przez osobę trzecią.

2) Ubezpieczający winien natychmiast po otrzymaniu wiadomości donieść Stowarzyszeniu na piśmie o każdym zwiększeniu niebezpieczeństwa bez względu na to, czy nastąpiło ono z jego wola, czy bez niej.

3) Jeśli ubezpieczający nie zastosował się do tego przepisu, Stowarzyszenie może wedle zasad §§ 24 i nast. ustawy z dnia 30 maja 1908 r. o umowie ubezpieczenia wypowiedzieć ubezpieczenie i w razie wypadku szkody odmówić odszkodowania.

4) Przy ubezpieczeniach budowli jednak, do przyjęcia których Stowarzyszenie jest obowiązane, prawo wypowiedzenia przysługuje Stowarzyszeniu tylko wówczas, gdy zwiększenie niebezpieczeństwa było tego rodzaju, że Stowarzyszenie byłoby uprawnione odmówić zawarcia umowy. Jeżeli taka okoliczność nie zachodzi, lub jeżeli Stowarzyszenie nie chce zrobić użytku ze swego prawa wypowiedzenia, to może, jeżeli powiększenie ryzyka ma wpływ na wysokość składek ubezpieczeniowych, zmienić warunki umowy i pociągnąć ubezpieczającego do wyższych opłat od początku bieżącego okresu ubezpieczeniowego. Jeżeli ubezpieczający nie zgadza się na dalsze trwanie umowy na warunkach zmienionych, to może on w ciągu miesiąca po otrzymaniu zawiadomienia wypowiedzieć ubezpieczenie z zachowaniem miesięcznego terminu wypowiedzenia. § 6 p. 4 ma odpowiednie zastosowanie.

Prawo Stowarzyszenia do odmowy odszkodowania upada, jeżeli Stowarzyszenie wiedziało o zwiększeniu się niebezpieczeństwa na miesiąc przed powstaniem szkody, a zmiana warunków umowy nie została dokonana.

§ 9. Przepisy bezpieczeństwa.

1) Ubezpieczający nie może ani sam naruszać prawnych lub policyjnych przepisów bezpieczeństwa lub też przyjętych umową zobowiązań co do zmniejszenia niebezpieczeństwa względnie co do zapobieżenia jego zwiększeniu, ani też zezwalać osobom trzecim na tego rodzaju naruszenia.

2) Jeżeli ubezpieczający narusza te obowiązki, to Stowarzyszenie może, o ile chodzi o ubezpieczenie budowli, zmienić warunki umowy. Jeżeli ubezpieczający nie zgadza się na dalsze trwanie umowy na zmienionych warunkach, to może on w ciągu miesiąca po otrzymaniu zawiadomienia wypowiedzieć ubezpieczenie z zachowaniem miesięcznego terminu wypowiedzenia. Przy tem wypowiedzeniu ma zastosowanie przepis § 6 p. 4.

3) Przy ubezpieczeniach, do przyjęcia których Stowarzyszenie nie jest obowiązane, Stowarzyszenie ma prawo wypowiedzieć ubezpieczenie w ciągu miesiąca po otrzymaniu wiadomości o naruszeniu przepisów bezpieczeństwa z zachowaniem miesięcznego terminu wypowiedzenia.

4) Stowarzyszenie może wreszcie zupełnie lub częściowo odmówić odszkodowania, jeżeli szkoda wydarzyła się po naruszeniu przepisów bezpieczeństwa, a naruszenie jest rozmyślne lub wynikało z rażącego niedbalstwa. Obowiązek wypłaty odszkodowania pozostaje jednak w mocy, jeżeli naruszenie nie miało wpływu na powstanie szkody ani na wysokość odszkodowania, lub też jeżeli przed wydarzeniem się szkody upłynął termin, w którym Stowarzyszenie miało prawo wypowiedzieć ubezpieczenie.

§ 10. Zniżenie sumy ubezpieczenia.

1) Jeżeli suma ubezpieczenia przewyższa znacznie wartość przedmiotów ubezpieczonych, to dla usunięcia ubezpieczenia ponad wartość zarówno Stowarzyszenie jak i ubezpieczający mają prawo żądać znizienia sumy ubezpieczenia z odpowiednim obniżeniem składki za następne okresy ubezpieczeniowe. Jeżeli ubezpieczający nie zgadza się na znizienie sumy ubezpieczenia, to może on bez terminu wypowiedzieć ubezpieczenie w ciągu miesiąca po otrzymaniu zawiadomienia. Przy ubezpieczeniu budowli wypowiedzenie ważne jest tylko wówczas, gdy jednocześnie zostaną dostarczone dowody podane w § 6. p. 4.

2) Stowarzyszenie ma prawo przeprowadzić oględziny przedmiotów ubezpieczonych przez swego przedstawiciela.

§ 11. Wielokrotne ubezpieczenie, podwójne ubezpieczenie. Samoubezpieczenie.

1) Kto przedmiot ubezpieczony ubezpiecza od tego samego niebezpieczeństwa w całości lub częściowo w innej instytucji lub kto przedmioty ubezpieczone już gdzieś ubezpiecza w Stowarzyszeniu, winien niezwłocznie zawiadomić Stowarzyszenie o istnieniu drugiego ubezpieczenia, wymieniając daną instytucję oraz sumę ubezpieczenia. Stowarzyszenie ma prawo w przeciągu miesiąca po otrzymaniu zawiadomienia wypowiedzieć ubezpieczenie z terminem trzymiesięcznym. Jeżeli zawiadomienia nie uskuteczniło niezwłocznie, Stowarzyszenie jest wolne od obowiązku płacenia odszkodowania aż do usunięcia drugiego ubezpieczenia. Zobowiązanie jego pozostaje w mocy, jeżeli w chwili wypadku upłynął już termin, w którym Stowarzyszenie miało prawo wypowiedzieć ubezpieczenie, a tego nie uczyniło.

2) Jeżeli przedmiot ubezpieczony w Stowarzyszeniu jest całkowicie lub częściowo ubezpieczony gdzieś indziej, to — o ile odpowiedzialność Stowarzyszenia nie odpada wogóle w myśl p. 1 niniejszego paragrafu — odpowiada ono tylko w stosunku umówionej z niem sumy ubezpieczenia do ogólnej wysokości sum ubezpieczonych. Jeżeli sumy ubezpieczeń razem przewyższają wartość ubezpieczenia (ubezpieczenie podwójne), to Stowarzyszenie odpowiada według powyższego stosunku tylko za wartość ubezpieczenia.

3) Jeżeli ubezpieczający ma ponosić sam część szkody (umówione samoubezpieczenie), to nie ma prawa gdzieś indziej ubezpieczyć tej części. W razie naruszenia tego przepisu odszkodowanie ze strony Stowarzyszenia ulegnie zmniejszeniu w ten sposób, że ubezpieczający poniesie sam zastrzeżoną część szkody.

§ 12. Zbytek przedmiotu ubezpieczonego.

1) Jeżeli przedmiot ubezpieczony zostanie sprzedany przez ubezpieczającego, to prawa i obowiązki wynikające ze stosunku ubezpieczeniowego przechodzą ze sprzedawcy na nabywcę przedmiotu.

Pod względem pretensyj, opartych na stosunku ubezpieczeniowym, można występować przeciw Stowarzyszeniu na mocy aktu sprzedaży dopiero wtedy, gdy Stowarzyszenie otrzymało wiadomość o tej sprzedaży.

2) O sprzedaży należy złożyć Stowarzyszeniu niezwłocznie pisemne doniesienie. Jeżeli doniesienia nie uskutecznią ani sprzedawca ani nabywca, Stowarzyszenie może odmówić wypłaty odszkodowania całkowicie lub częściowo pod warunkami przewidzianymi w § 71 ustawy o umowie ubezpieczenia z dnia 30 maja 1908 r., chyba że było obowiązane do przyjęcia ubezpieczenia sprzedanego przedmiotu.

3) Stowarzyszenie i nabywca mogą wypowiedzieć ubezpieczenie z terminem miesięcznym, o ile chodzi o ubezpieczenia, do przyjęcia których Stowarzyszenie nie jest obowiązane. Prawo Stowarzyszenia do wypowiedzenia wygasa w ciągu miesiąca po otrzymaniu wiadomości o sprzedaży, prawo nabywcy w ciągu miesiąca po nabyciu, lub — jeśli nabywca nie wiedział o ubezpieczeniu — w ciągu miesiąca po uzyskaniu wiadomości.

4) Za składki, przypadające za okres bieżący w chwili sprzedaży, odpowiadają sprzedawca i nabywca solidarnie. Przy ubezpieczeniu budowli nabywca odpowiada prócz sprzedawcy także za zaległe składki i koszty oszacowania.

5) Przy licytacji przymusowej przedmiotu ubezpieczonego stosuje się powyższe przepisy analogicznie.

§ 15. Ubezpieczenie na korzyść osoby trzeciej.

1) Przy ubezpieczeniu na korzyść osoby trzeciej ubezpieczający może w imieniu własnym wykonywać prawa przysługujące na mocy umowy osobie trzeciej. Ubezpieczający ma prawo nawet, nie będąc w posiadaniu polisy, bez zezwolenia osoby trzeciej przyjąć odszkodowanie lub przekazać prawa osoby trzeciej na inną osobę. Stowarzyszenie może wymagać od ubezpieczającego przed wypłatą odszkodowania dowodu, że osoba trzecia zgodziła się na ubezpieczenie oraz na odebranie przez ubezpieczającego odszkodowania i że nie zawarła innego ubezpieczenia.

2) Osoba trzecia nie może rozporządzać prawami wynikającymi ze stosunku ubezpieczeniowego nawet, jeśli posiada polisę; — odszkodowania zaś może ona żądać jedynie za zgodą ubezpieczającego.

3) Przy ubezpieczeniach na korzyść osoby trzeciej Stowarzyszenie nie odpowiada za szkody, jeżeli osoba trzecia ubezpieczyła swe rzeczy gdzieindziej.

§ 14. Obowiązki ubezpieczającego przy i po wydarzeniu się szkody.

1) Ubezpieczający obowiązany jest niezwłocznie donieść Stowarzyszeniu oraz władzom policyjnym o każdej szkodzie, za którą żąda odszkodowania, z podaniem przybliżonej wysokości szkody; również należy donieść o każdym usiłowaniu podpalenia. O zaginięciu przedmiotów ubezpieczonych przy wypadku szkody należy donieść niezwłocznie po zauważeniu ich braku miejscowej władzy policyjnej. Obowiązkiem doniesienia uczyniono zadaniem, jeżeli doniesienie uskuteczniło w ciągu trzech dni po dowiedzeniu się o wypadku szkody.

2) Ubezpieczający jest obowiązany starać się wedle możliwości o odwrócenie lub zmniejszenie szkody i postępować przytem według wskazówek Stowarzyszenia.

Wydatki, które ubezpieczający w tym celu czyni, ponosi Stowarzyszenie w granicach sumy ubezpieczenia nawet, jeżeli pozostają bez skutku, o ile ubezpieczający mógł je uważać stosownie do okoliczności za wskazane.

Natomiast zobowiązanie Stowarzyszenia do zwrotu wydatków, które poniósł ubezpieczający, nie rozciąga się na świadczenia straży ogniowych, działających w interesie dobra ogólnego lub innych instytucyj albo osób obowiązanych do pomocy przy gaszeniu pożaru, ani na wydatki spowodowane pilnowaniem miejsca pożaru, ani wreszcie — w braku specjalnego porozumienia — na koszty uprzątnięcia pogorzelska.

Do wypłacania zaliczek na wydatki Stowarzyszenie nie jest obowiązane.

3) Aż do chwili ustalenia szkody ubezpieczający może bez zgody Stowarzyszenia dokonać tylko takich zmian w przedmiocie uszkodzonym, które potrzebne są do wypełnienia obowiązku społecznego na nim według p. 2 lub też, które leżą w interesie dobra publicznego. W szczególności nie ma on prawa dowolnie niszczyć pozostałych po pożarze części ani też na to pozwolić.

4) Stowarzyszenie może zarządzić wszelkie dochodzenia na miejscu — celem określenia wartości przedmiotu szkody, jej przyczyny oraz jej rozmiaru. Ubezpieczający winien udzielić Stowarzyszeniu wszelkich wyjaśnień potrzebnych do ustalenia szkody i wysokości odszkodowania oraz złożyć dla poparcia swych pretensyj dowody, których można się odeń słusznie domagać. Na żądanie Stowarzyszenia winien ubezpieczający w ciągu dwóch tygodni przedstawić wykaz przedmiotów, które znajdowały się w miejscu ubezpieczenia przy zajściu wypadku szkody, oraz przedmiotów, które uległy szkodzie lub zagięły, i przedmiotów nieszkodzonych — z podaniem ich wartości w czasie zajścia wypadku szkody. Wynikające stąd koszty ponosi ubezpieczający.

§ 15. Skutki uchybień ubezpieczającego podczas i po wydarzeniu się szkody.

1) Stowarzyszenie jest wolne od obowiązku płacenia odszkodowania, jeśli ubezpieczający lub osoba trzecia, na której korzyść ubezpieczenie zawarto, spowodowali szkodę umyślnie lub przez rażące niedbalstwo, lub jeśli zachodzi wypadek podpalenia z ich wiedzą i wolą albo wreszcie jeżeli jedna z tych osób postępnie wprowadziła w błąd instytucję podczas ustalania szkody.

2) Jeżeli ubezpieczający uchybił jednemu z ciążących na nim obowiązków, które winien był wypełnić przy wypadku albo po wypadku, to Stowarzyszenie może odmówić odszkodowania całkowicie lub częściowo, chyba że uchybienie nie było umyślne ani nie wynikało z rażącego niedbalstwa ubezpieczającego.

Z powodu niedoniesienia o wypadku do władz policyjnych Stowarzyszenie może odmówić odszkodowania tylko tak długo, dopóki doniesienia tego nie uskuteczniło.

Z powodu niedoniesienia do władz policyjnych o zaginięciu rzeczy, może Stowarzyszenie odmówić odszkodowania tylko za rzeczy, które zginęły.

§ 16. Płatność odszkodowania.

1) Niezależnie od zastrzeżeń niżej podanych odszkodowanie płatne jest w ciągu miesiąca od chwili zupełnego ustalenia szkody. Dopóki wypłata odszkodowania jest wstrzymana dla braku legitymacji lub z innych powodów prawnych, Stowarzyszenie nie ma obowiązku płacić odszkodowania lub złożyć je do depozytu ani też nie ponosi odpowiedzialności za skutki wstrzymania zapłaty.

2) Przy budowlach bez względu na to, czy są one obciążone długami hipotecznymi, zobowiązaniami rzeczowymi, gruntowymi lub rentowymi, czy też są wolne od wszelkich ciężarów hipotecznych, odszkodowanie może być wypłacone tylko na odbudowę, a zatem dopiero wówczas, gdy dano gwarancję użycia pieniędzy zgodnie z ich przeznaczeniem, względnie w miarę postępu odbudowy. Jeżeli odbudowa jest niemożliwa z przyczyn od poszkodowanego niezależnych, to Stowarzyszenie wypłaca tylko wartość materiału bez kosztów robocizny, zwózki itp. i to przy budowlach hipotecznie obciążonych tylko za pisemną zgodą wszystkich wierzycieli hipotecznych. W tym przypadku Stowarzyszenie może żądać od poszkodowanego na jego koszt dowodów obciążenia budowli. Odstąpienie przez ubezpieczającego odszkodowania wierzycielom jest tylko wtedy dopuszczalne, jeżeli udzielona pożyczka zużyta została na odbudowę.

Jeżeli co do wysokości odszkodowania nie dojdzie do porozumienia między ubezpieczającym a Stowarzyszeniem, może zarówno ubezpieczający jak i Stowarzyszenie żądać, aby wysokość odszkodowania oznaczoną była przez znawców, przyczem w braku innej umowy obowiązują następujące postanowienia:

- a) Odwołanie się do orzeczenia znawców winno nastąpić na piśmie najdalej w ciągu 14 dni, a to ze strony ubezpieczającego, licząc od dnia zawiadomienia go przez Stowarzyszenie o wysokości szkody, ze strony Stowarzyszenia zaś od dnia otrzymania oświadczenia ubezpieczającego, że nie zgadza się na ustaloną przez Stowarzyszenie wysokość szkody. Przy zawiadomieniu o odwołaniu się do orzeczenia znawców wymienić należy powołanego przez stronę znawcę i wykazać, że znawca wybór przyjął. Najdalej w 14 dni po takim zawiadomieniu winna strona przeciwna wymienić wybranego przez siebie znawcę i wykazać, że znawca wybór przyjął. Ustanowieni w ten sposób znawcy wybierają trzeciego znawcę jako rozjemcę. Jeżeli znawcy nie mogą się zgodzić co do osoby rozjemcy, wówczas wyznaczy go Starosta Powiatowy a w powiatach miejskich Prezydent miasta. Przedsiębiorca zainteresowany w szkodzie pogorzelowej lub w odbudowie zniszczonego budynku nie może bez zgody Stowarzyszenia spełniać funkcji rozjemcy. Rozjemca obejmuje czynności dopiero wtedy, gdy między wybranymi przez strony znawcami nie doszło do porozumienia, i rozstrzyga tylko sam w granicach ustaleń znawców;
- b) Każda ze stron ponosi koszty wyznaczonego przez siebie znawcy, koszty zaś rozjemcy ponoszą obie strony po połowie. Strona, której znawca nie stawił się w oznaczonym terminie, ponosi wyniki z tego koszty.
- c) Akta postępowania wraz z orzeczeniem znawcy przechowuje Stowarzyszenie.
- d) Spory o należność odszkodowania podpadają wyłącznie orzeczeniu sądów państwowych.

3) Jeżeli szkoda w przeciągu miesiąca od zawiadomienia o wypadku nie została całkowicie ustalona, to ubezpieczający, nie naruszając przepisów punktu 1 i 2 ma prawo żądać ustalenia i wypłaty tej sumy, jaka stosownie do stanu rzeczy będzie się w każdym razie od Stowarzyszenia należała.

4) Dopóki trwa dochodzenie policyjne lub sądowe co do powstania szkody, Stowarzyszenie może odmówić wypłaty odszkodowania do czasu złożenia przez ubezpieczającego zaświadczenia właściwej władzy, że dochodzenie nie jest skierowane ani przeciw niemu, jednemu z członków rodziny, ani przeciw osobie trzeciej, na której korzyść ubezpieczenie zawarto.

5) Po upływie miesiąca od otrzymania doniesienia o szkodzie winno Stowarzyszenie oprocentować odszkodowanie po 4 od sta za rok. Bieg tego terminu jest wstrzymany, dopóki z winy ubezpieczającego traci prawo do odszkodowania, jeśli w przeciągu odszkodowania oraz jeżeli odszkodowanie zostanie złożone do depozytu. Część złotej zaokrągla się przez odrzucenie ułamka. Procento niższe niż 1 złoty nie wypłaca się.

Przy ubezpieczeniu budowli, jeżeli odszkodowanie płatne jest tylko na odbudowę, oprocentowanie rozpoczyna się dopiero z chwilą zwłoki w wypłacie.

6) Jeżeli odszkodowanie przeznaczone jest wyłącznie na odbudowę zniszczonej lub uszkodzonej przez wypadek budowli, ubezpieczający traci prawo do odszkodowania, jeśli w przeciągu 10 lat nie dokonał odbudowy. Termin dziesięcioletni zaczyna biec z końcem tego roku, w którym nastąpił wypadek.

§ 17. Stosunek prawny po wypadku szkody.

1) Po wydarzeniu się szkody albo po całkowitem lub częściowym zniszczeniu ubezpieczonego przedmiotu w jakikolwiek sposób, ubezpieczenie trwa nadal. Ubezpieczający jak i Stowarzyszenie mogą dokonać zmiany ubezpieczenia z zachowaniem przepisów poniżej podanych.

Przy ubezpieczeniu budowli bieżące ubezpieczenie obejmuje również przeznaczony do odbudowy materiał budowlany, znajdujący się na placu budowy lub bezpośrednio w pobliżu tegoż pod gołym niebem.

Jeżeli odbudowy zniszczonej budowli nie rozpoczęto w ciągu bieżącego roku operacyjnego lub następnego, wówczas ubezpieczenie tej budowli wygasa z upływem tego ostatniego roku.

Ubezpieczający ma prawo żądać zwolnienia go od składki lub obniżenia tejże za czas od upływu okresu ubezpieczeniowego do wykonania odbudowy wzgl. ponownego nabycia przedmiotów, o które chodzi.

2) Po wydarzeniu się szkody każda ze stron uprawniona jest do wypowiedzenia ubezpieczenia w ciągu miesiąca od ukończenia układów w celu ustalenia odszkodowania, o ile chodzi o ubezpieczenia, do przyjęcia których Stowarzyszenie nie jest obowiązane. Ubezpieczający może jednak wypowiedzieć tylko wówczas, jeżeli o szkodzie zawiadomił w przepisany termin.

Stowarzyszenie winno wymówić ubezpieczenie z miesięcznym terminem. Ubezpieczający zaś może bez przestrzegania tego terminu wypowiedzieć umowę, lecz nie na późniejszy termin, niż na koniec bieżącego okresu ubezpieczeniowego. W razie wypowiedzenia przez ubezpieczającego należy się Stowarzyszeniu składka aż do końca bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie wypowiedzenia przez Stowarzyszenie należy mu się ta część składki, która przypada na kwotę wypłaconego odszkodowania aż do końca bieżącego okresu ubezpieczenia, ze składki przypadającej na pozostałą kwotę sumy ubezpieczenia należy się Stowarzyszeniu tylko ta część, która odpowiada ubiegłemu czasowi ubezpieczenia.

Warunki dodatkowe dla ubezpieczeń rolnych.

§ 1.

Ubezpieczenie rolne rozciąga się na zbiory i zapasy rolne, pochodzące bądź z własnej uprawy, bądź nabyte dla własnego użytku — oraz na inwentarz żywy i martwy należący do gospodarstwa rolnego.

Ubezpieczenie rozciąga się także na wypadki wybuchu kotłów parowych oraz silników (motorów) wybuchowych, służących do celów gospodarstwa rolnego.

Do ubezpieczeń rolnych odnoszą się ogólne warunki ubezpieczenia oraz niżej podane przepisy.

§ 2.

Ubezpieczenie rozciąga się, jeżeli niema innej umowy, na wszelkie zabudowania, używane przez ubezpieczającego dla celów rolniczych, których położenie, rodzaj budowy i użytkowanie wskazane są w polisie, z wyjątkiem otwartych stodół polnych, szop stogowych (vide § 3), na podwórzu i wszystkie grunty gospodarstwa i folwarków, związanych z niem gospodarzo, wraz z prowadzącymi tam drogami, jak również na drogi do i z polskich targów, wystaw i miejsc dostawy łącznie z zajazdami, lecz z wyłączeniem samych targów, wystaw i miejsc dostawy. Mieliwo uważa się za ubezpieczone także w czasie przewozu do młyna i z młyna oraz w wysokości 75% w samym młynie, o ile nie postanowiono wyższego samoubezpieczenia.

§ 3.

Ubezpieczenie zbiorów obejmuje wszystkie znajdujące się w danej chwili w ubezpieczonych obiektach zapasy zbóż i strączkowych, zapasy ziarna, traw, słomy, siana, paszy i owoców łącznie z dawniejszymi zapasami i dokupionymi.

Ubezpieczający obowiązany jest podać do ubezpieczenia wszystkie tego rodzaju zapasy w pełnej ich wartości i za czas całego roku gospodarczego.

Produkty okopowe, oleiste, nasiona i rośliny handlowe ubezpieczone są tylko wówczas, gdy je osobno zgłoszono.

Plony na pniu ubezpieczone są także w czasie trwania żniwa, a nadto do sumy 22.500 zł. od każdego wypadku przy ustawianiu stogu.

Po tygodniu, licząc od rozpoczęcia ustawiania stogu, plony w stogu ułożone nie są więcej ubezpieczone. Jeżeli plony w stogach mają być nadal ubezpieczone, to musi być zgłoszony nowy wniosek o odrębne ubezpieczenie. Upřednie zawarcie sumarycznego ubezpieczenia stogów jest dopuszczalne. Plony przeniezione ze stogów do obiektów ubezpieczenia podlegają ubezpieczeniu zbiorów (ustęp 1).

Przy ustawianiu stogów winien ubezpieczający, o ile prawne lub policyjne przepisy nie żądają więcej, wypełnić następujące przepisy:

Przy ubezpieczeniu budowli wypowiedzenie ma tylko wówczas skutki prawne, gdy przed upływem oznaczonego terminu wypowiedzenia dostarczono dowodów oznaczonych w § 6 p. 4.

§ 18. Utrata praw przez ubezpieczającego z powodu niedochodzenia swych pretensyj.

Stowarzyszenie jest wolne od obowiązku wypłaty odszkodowania, jeśli ubezpieczający nie dochodzi sądowo swej pretensji w ciągu 6-ciu miesięcy. Czas ten liczy się od dnia, kiedy pretensja ubezpieczającego została pisemnie odrzucona z podaniem skutków prawnych związanych z upływem tego terminu.

§ 19. Właściwość sądu.

1) Wszelkie skargi przeciw ubezpieczającemu ze stosunku ubezpieczenia wynikłe podlegają orzecznictwu sądu, który jest jego sądem powszechnym. Skargi te można wnieść również do rzeczowo właściwego sądu w siedzibie trybunału I-ej instancji, w którego okręgu znajduje się miejsce zamieszkania ubezpieczającego, albo też w przypadkach, gdy ubezpieczenie zawarto w zakresie przedsiębiorstwa przemysłowego, handlowego lub rolnego, do sądu, w którego okręgu leży to przedsiębiorstwo przemysłowe, handlowe lub majątek ziemski.

2) Dla skarg ze stosunku ubezpieczeniowego przeciw Stowarzyszeniu właściwym jest sąd w siedzibie Stowarzyszenia. Niezależnie od powyższej właściwości sądu do rozpoznania spraw wytaczanych Stowarzyszeniu z tytułu umowy ubezpieczenia, zawartej za pośrednictwem organów podwładnych Stowarzyszeniu lub agenta, właściwym jest także sąd, w którego okręgu ten organ względnie agent miał w czasie zawierania umowy swe miejsce zamieszkania lub siedzibę.

§ 20. Postanowienie końcowe.

O ile statut Stowarzyszenia, powyższe ogólne warunki ubezpieczenia, warunki szczególne lub wreszcie osobna umowa nie postanawiają inaczej, to dla stosunku ubezpieczeniowego obowiązują ogólne przepisy ustawowe.

Każdy stóg musi być przynajmniej na 50 mtr. oddalony od budynków, dróg publicznych i kolei. Stogi o wartości do 9.000 zł. winny być oddalone o 30 mtr. od siebie, grupy stogów o wartości do 18.000 zł. winny być oddalone od siebie przynajmniej o 60 mtr., stogi lub grupy stogów o wartości ponad 18.000 zł. — w odległości 120 mtr. Stogi ustawione w odległości mniejszej uważa się za jeden stóg.

Jeżeli stóg zboża zostai wymłócony i otrzymana zeń słoma ułożona z powrotem w stóg, to ubezpieczenie przechodzi na dotychczasowych warunkach na stóg słomy aż do upływu czasu ubezpieczenia stogu zbożowego przy wartości umówionej upřednio dla słomy — jeżeli takiej wartości nie umówiono. Najwyżej trzeciej części sumy ubezpieczenia oznaczonej dla stogu zbożowego.

Ubezpieczenie stogu przestaje istnieć już przed upływem terminu, jeśli stóg zostanie wcześniej rozebrały.

Na każdym stogu winna być przytwierdzona trwale w miejscu widocznym tabliczka instytucji.

Postanowienia dotyczące ubezpieczenia stogów odnoszą się także do zbiorów w otwartych stodołach polnych.

§ 4.

Ubezpieczenie żywego inwentarza obejmuje, jeżeli się inaczej nie umówiono, cały jego w danej chwili posiadany stan bez różnicy gatunku. Wyjątek stanowią zwierzęta zbytkowe i zwierzęta wartości wyjątkowej, które winny być ubezpieczone osobno. Ubezpieczający ma obowiązek ubezpieczyć cały swój żywy inwentarz.

Ubezpieczenie żywego inwentarza przechodzi po jego uboju na mięso i skórę, co zaś do owiec, ubezpieczenie obejmuje też wełnę — także po strzyży.

§ 5.

Jeżeli po wypadku szkody nie można ustalić istniejącego zapasu zbiorów ani na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg gospodarczych, ani na podstawie wykazów, ani w inny wiarygodny sposób, przyjmuje się, że nastąpiło równomierne zmniejszenie się zapasów, a mianowicie co do zboża i słomy po 1 września codziennie 1/300, co do roślin pastewnych po 1 listopada codziennie o 1/240. Dla obliczenia wartości miarodajne są przeciętne ceny najbliższego targu w dzień pożaru, o ile nie było innej umowy. Przy ziarnie odciąga się od ceny targowej tylko oszczędzone koszty omlotu. Zaoszczędzonego dowozu na targ nie potrąca się.

§ 6.

Ubezpieczający jest obowiązany w gospodarstwie swem wypełnić dokładnie przepisy prawne i policyjne o ustawianiu, utrzymaniu i używaniu kotłów parowych oraz ruchomych i nieruchomych motorów. Zwłaszcza winien on baczyć na to, aby przepisy te były stosowane przy młóce.

POSTANOWIENIE.

Na podstawie art. 81 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 stycznia 1928 r. o kontroli ubezpieczeń (Dz. U. R. P. Nr. 9, poz. 64) zatwierdza się załączone ogólne warunki ubezpieczenia od ognia Pomorskiego Stowarzyszenia Ubezpieczeń w Toruniu, które otrzymują brzmienie jak w załączniku.

Warszawa, dnia 25 lipca 1932 r.

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) B. Pieracki.

(L. S.)

Minister Skarbu:

(—) J. Piłsudski.